

PAŽYMA

DĖL PATOBULINTŲ SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043 2, 3, 10, 13, 15, 17, 19, 20, 22, 24, 27¹, 29, 30 IR 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 28, 29, 71, 415, 416, 417, 420, 422, 423, 424, 426, 427, 428, 431, 589, 602, 603, 608, 611 IR 686 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, BAUDŽIAMOJO KODEKSO 68 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 247, 589, 608 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 248¹, 248², 248³ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO NR. XIV-598 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-22-817; TAP-22-818; TAP-22-819; TAP-22-820; TAP-22-821) (TAIS NR. 22-6783 - 22-6781)

2022-05-11 Nr. NV-1290

Vilnius

1. Projektų rengėjas: Vidaus reikalų ministerija.

2. Projektų tikslas: įgyvendinti Konstitucinio Teismo 2020 m. liepos 24 d. nutarimą, kuriuo Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo nuostatos dėl teisės vairuoti transporto priemonės grąžinimo ne anksčiau kaip po 10 metų pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai; tobulinti teisinį reglamentavimą, susijusį su administracinės atsakomybės už saugaus eismo reikalavimų nesilaikymą taikymu; patikslinti ir papildyti nuostatas, tiesiogiai susijusias su Kelių eismo taisyklių reikalavimais ir nustatoma eismo tvarka ir atlikti kitus Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (SEAKĮ), Administracinių nusižengimo kodekso (ANK) ir Baudžiamojo kodekso (BK) nuostatų patikslinimus/pakeitimus.

3. Dabartinė situacija:

- SEAKĮ 24 str. 7 ir 8 dalyse buvo įtvirtinta, kad asmeniui, iš kurio pagal įstatymus teisė vairuoti transporto priemonės buvo atimta du kartus už tai, kad jis padarė teisės pažeidimą būdamas neblaivus arba apsvaigęs nuo narkotikų, vaistų ar kitų svaigiuųjų medžiagų, taip pat asmeniui, iš kurio teisė vairuoti buvo atimta tris kartus, teisė vairuoti transporto priemonės grąžinama ne anksčiau kaip po 10 metų; Konstitucinis Teismas konstatavo, kad nustatomas sankcijai prilygstantis draudimas, kuris taikomas kartu su pagal ANK ar BK už tą patį teisės pažeidimą paskirta sankcija (teisės vairuoti transporto priemonės atėmimu, kurio maksimali trukmė gali būti iki penkerių metų) prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai;
- tikslintinos SEAKĮ nuostatos dėl: techninės apžiūros ir techninės ekspertizės tvarkos taikymo taktinėms ir logistinėms transporto priemonėms; lydėjimo specialiosiomis transporto priemonėmis; reikalavimo dėl matomumą gerinančių priemonių (žibinto, liemenės, atšvaito) naudojimo; transporto priemonių įgytos ir perleistos nuosavybės deklaravimo modelio taikymo; vairuotojo pažymėjimų galiojimo susiejimo su sveikatos tikrinimo reikalavimais ir kt.;
- tikslintinos ANK nuostatos dėl: draudimo vairuoti transporto priemonės, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai; sankcijų asmenims, neturintiems teisės vairuoti; priemonių, kurios ugdytų vairuotojų sąmoningumą, pagarbą kitiems eismo dalyviams ir nepakantumą chuliganiškam ir pavojingam vairavimui; atsakomybės už transporto priemonių vairavimą neturint teisės vairuoti, vairavimą, kai vairuojančiam asmeniui atimta ar sustabdyta teisė vairuoti transporto priemonės, arba transporto priemonių perdavimą tokiems asmenims vairuoti ir kt.;
- pažymėtina, kad Įstatymų projektams Vyriausybė buvo pritarusi 2022 m. kovo 16 d. nutarimu Nr. 233 ir pateikusi juos Seimui (Įstatymų projektai registruoti Seime Nr. XIVP-1445 – XIVP-1448), tačiau Įstatymų projektų pateikimo Seime 2022 m. kovo 29 d. metu buvo išsakytos pastabos dėl SEAKĮ projekte buvusio pasiūlymo nustatyti bendro pobūdžio reikalavimą, kad vairuotojai turi vengti bet kokių su

transporto priemonės vairavimu nesusijusių veiksmų. Įstatymų projektai buvo gražinti iniciatoriams tobulinti.

4. Projektų esmė:

• **Dėl SEAKI nuostatų:**

- atsižvelgus į Konstitucinio Teismo nutarimą, siūloma pripažinti netekusiomis galios nuostatas dėl draudimo 10 metų susigražinti teisę vairuoti. Įvertinus galiojusių nuostatų prevencinę įtaką eismo saugumui, taip pat esamą avaringumo situaciją (eismo įvykių skaičius dėl neblaivių vairuotojų kaltės pastaraisiais metais nemažėja), siūloma išlaikyti nuostatų, susijusių su nustatyto draudimo vairuoti transporto priemones taikymu, nuoseklumą ir šį reguliavimą iš esmės perkelti į ANK bei BK nuostatas;
- nustatyti, kad Karo policija lydi specialiosiomis transporto priemonėmis karines transporto priemones, taip pat oficialias delegacijas ir (ar) Lietuvos Respublikos oficialius svečius, kurie atvyksta krašto apsaugos ministro ar Lietuvos kariuomenės vado oficialiu kvietimu;
- papildyti nuostata, kad nustatytas specialiųjų transporto priemonių vairuotojų teises ir pareigas turi ne tik ES valstybių narių ir asocijuotų Šengeno valstybių, bet ir NATO valstybių specialiųjų transporto priemonių vairuotojai, kai jie Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar kitų susitarimų nustatytais atvejais ir tvarka vykdo tarnybines pareigas Lietuvos Respublikos teritorijoje;
- taktinių ir logistinių transporto priemonių ir jų priekabų, kuriose integruotos ginklų ir valdymo sistemos, techninės apžiūras ir technines ekspertizes atlieka Lietuvos kariuomenė SEAKI nustatyta tvarka;
- neapšviestame kelkraštyje arba važiuojamosios dalies pakraštyje tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui matomumą gerinančios priemonės (žibintas, liemenė, atšvaitas) būtų privalomos ne tik judančiam, bet ir stovinčiam pėsčiajam;
- patikslinama, kad visais atvejais perleidžiama motorinė transporto priemonė privalo turėti galiojantį unikalų transporto priemonės savininko deklaravimo kodą (SDK) nepriklausomai nuo subjekto, kuris tokią transporto priemonę perleidžia, taip pat atsisakoma perteklinės pareigos naujų, anksčiau neregistruotų motorinių transporto priemonių savininkams viešo pasiūlymo įsigyti transporto priemonę metu skelbti SDK;
- vairuotojams nepasitikrinus sveikatos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytu periodiškumu, vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka vairuotojo pažymėjimas būtų skelbiamas negaliojančiu. Pašalinus priežastis, vairuotojo pažymėjimas skelbiamas galiojančiu automatiškai Kelių transporto priemonių vairuotojų registre pažymint vairuotojo pažymėjimo būklę;
- numatyti reikalavimą vairuotojams, kurie vairavo transporto priemonę būdami neblaiviais, baigti vairavimo esant neblaiviam prevencijos programą, jeigu jiems numatytas draudimas vairuoti transporto priemones, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai. Suteikti įgaliojimus Sveikatos apsaugos ministerijai tvirtinti vairavimo esant neblaiviam prevencijos programą;
- nustatyti, kad Eismo įvykių informacinės sistemos valdytoju būtų Susisiekimo ministerija (vietoj Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos).

• **Dėl ANK nuostatų:**

- padidinti baudos dydį už ANK 415 straipsnio 2 dalyje nurodytus nusižengimus (transporto priemonių, kurios nustatyta tvarka neįregistruotos arba be privalomosios techninės apžiūros, arba turi gedimų, dėl kurių pagal Kelių eismo taisykles draudžiama važiuoti, arba dėl kurių nesumokėti valstybės nustatyti su transporto priemone ar jos dalyvavimu viešajame eisme susiję mokesčiai, arba kurių leidimas dalyvauti viešajame eisme sustabdytas; padangų netinkamas naudojimas; techniškai netvarkingų transporto priemonių vairavimas ir kt.) - siūloma nustatyti baudą nuo 50 iki 100 eurų (galiojanti nuostata – nuo 30 iki 40 eurų);
- numatyti griežtesnę atsakomybę už chuliganišką vairavimą, kai chuliganiškai vairuoja asmuo, jau baustas už analogišką veiką - siūloma ne tik numatyti baudą nuo 600 iki 800 eurų (neturintiems teisės

vairuoti transporto priemonės asmenims – nuo 1000 iki 1200 eurų), bet ir privalomai skirti teisės vairuoti transporto priemonės atėmimą nuo vieno metų šešių mėnesių iki dvejų metų šešių mėnesių bei numatyti galimybę konfiskuoti transporto priemonę;

- už neturinčių teisės vairuoti asmenų padarytus atitinkamus ANK numatytus nusižengimus (Kelių eismo taisyklių pažeidimus, kurie lėmė nežymų sveikatos sutrikdymą ar turto sugadinimą; vairavimą neturint teisės vairuoti ar kai tokia teisė atimta, sustabdyta, ar kai nesilaikoma draudimo vairuoti transporto priemonės, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai, arba šie nusižengimai padaryti neblaivaus ar apsvaigusio asmens; pasitraukimą iš eismo įvykio vietos) siūloma asmenims, neturintiems teisės vairuoti, skirti privalomą teisės vairuoti atėmimą;
- nustatyti atsakomybę už transporto priemonių vairavimą nepasitikrinus sveikatos nustatytu periodiškumu ar pasibaigus vairuotojo pažymėjimo galiojimo laikui - nustatyti baudą nuo 30 iki 50 eurų;
- atsižvelgti į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotą praktiką dėl ANK straipsnių, kuriuose vartojama formuluotė „daugiau negu 0,4 promilės“, patikslinant, koks neblaivumas užtraukia administracinę atsakomybę („ne mažiau negu 0,41 promilės“);
- už pakartotinį transporto priemonių vairavimą, kai tai daro neblaivūs arba apsvaigę nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vairuotojai, siūloma įtvirtinti adekvačias, teisiškai sureguliuotas poveikio priemones šiurkščiai ir sistemingai Kelių eismo taisykles pažeidinėjantiems asmenims - numatyti teisės vairuoti atėmimą nuo 4 iki 7 metų (galiojanti nuostata – nuo 3 iki 5 metų).

• **Dėl BK 68 straipsnio pakeitimo**

- siūloma numatyti galimybę skirti ilgesnį baudžiamojo poveikio priemonės – uždraudimo naudotis specialiąja teise – terminą, kai nusikalstama veika padaroma vairuojant transporto priemonę esant neblaiviam ar apsvaigusiam, t. y., asmeniui gali būti uždraudžiama naudotis teise vairuoti kelių transporto priemonės iki septynerių metų, jeigu jam nurodytų nusikalstamų veikų padarymo metu šio kodekso nustatyta tvarka jau buvo uždrausta naudotis teise vairuoti kelių transporto priemonės dėl nusikalstamos veikos, padarytos būnant neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų. Pažymėtina, kad minimalios vienerių metų termino ribos keisti nesiūloma.

5. Derinimas: Įstatymų projektams Vyriausybė pritarė 2022 m. kovo 16 d. nutarimu Nr. 233, tačiau Įstatymų projektų pateikimo Seime 2022 m. kovo 29 d. metu buvo išsakytos pastabos ir Įstatymų projektai gražinti iniciatoriams tobulinti.

Patobulintuose Įstatymų projektuose atsisakoma anksčiau siūlyto SEAKĮ 13 straipsnio 13 dalies papildymo nuostata „Transporto priemonės vairavimo metu vairuotojas turi vengti bet kokių su transporto priemonės vairavimu ir jos įrangos valdymu nesusijusių, saugiai vairuoti trukdančių veiksmų“. ANK ir BK projektai patikslinti pagal Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2022 m. kovo 25 d. išvadose Nr. XIVP-1446 ir Nr. XIVP-1447 pateiktas pastabas.

Anot rengėjų, įvertinus patikslinimų pobūdį ir jų apimtį (*Įstatymų projektai patikslinti labiau techniniais aspektais, užtikrinant teisinio reguliavimo aiškumą ir atitinkamų nuostatų tarpusavio suderinamumą*), patobulinti Įstatymų projektai pagal kompetenciją papildomai suderinti su Susisiekimo ministerija ir Teisingumo ministerija darbo tvarka (su kitomis suinteresuotomis institucijomis susijusios nuostatos buvo suderintos ir joms pritarta 2022 m. kovo 16 d. Vyriausybės posėdyje, jos nekoreguojamos).

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė siūlo tikslinti ANK projektą atsižvelgiant į 2022 m. balandžio 26 d. įstatymo Nr. XIV-1054 redakciją, taip pat pagal kitas į Seimo 2022 m. gegužės 12 d. posėdžio darbotvarkę įtrauktų ANK pakeitimo projektų nuostatas (jei šie įstatymai būtų priimti).

6. Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

7. Dalykinio vertinimo išvada: siūloma Projektus teikti svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

